

Klaustrofobisk kaos

Den nye danske film, "Blodets Bånd", vil sikkert antænde en debat om, hvorvidt kommunerne gør det godt nok i forhold til dysfunktionelle familier.

AF PERNILLE RÜBNER-PETERSEN

Den nye danske film, Blodets Bånd, er et rystende indblik i, hvorledes en dysfunktionel familie netop *ikke* fungerer. Det var forudsigtligt ud fra foromtalen. Alligevel overvælder filmen.

Den formår at udkrystallisere den nonverbale subtile mekanisme, hvor børnene er klemmt mellem kærligheden til deres forældre, uanset hvad de gør, og den vold og følelsesmæssige underernæring, børnene udsættes for. Som en lus mellem to negle.

På et tidspunkt er ængstelse og følelsen af svigt blevet udtryk for tryghed.

Mekanismen er dæmonisk. Jo mindre børnene får af god følelsesmæssig kontakt, jo mere higer de for at få noget. De to ting kan ikke skilles ad. Børnene er låst i det. Efterhånden bliver de knust.

Far er alkoholiker

Svend har 16 børn. De sidste 4 har han med Gitte. I dag er de omkring starten af 20erne. Den ældste, Ivan, har familien ikke kontakt med mere.

Svend er alkoholiker. Han drikker og bliver fuld, men tøjet er pænt og sidder som det skal. Huset er ryddeligt og nydeligt. Han har arbejdet og været en kærlig far for sine børn. Dog er et eller andet gået galt, for på et tidspunkt i børnenes barndom bliver de tvangsfjernet fra den ene dag til den anden. Bum.

Nogle år senere kommer børnene tilbage i hjemmet, drypvis. Men et eller andet er stadig galt. Den ældste datter, Michelle, forsøger som teenager at begå selvmord. Det er baggrundshistorien.

Filmen starter med at den yngste datter Christina, nu ca. 18 år, grædende trygler sin far om at få besked. Hvorfor blev de tvangsfjernet? Hun kan ikke komme videre i sit liv uden at kende sandheden.

Svend beder kommunen om aktindsigt, og da pakken med stakken af papir kommer kan et møjsommeligt optrevlingsarbejde begynde for alle parter. Dette er filmens ærinde: at følge hvorledes hele familien, inklusive Svend selv, konfronteres med Svends alkoholmisbrug og dets konsekvenser: vold og omsorgssvigt af vedholdende og grov karakter.

Far elsker sine børn

Svend har en stor kærlighedsevne, men den er desværre også infantil. Man er ikke tvivl om, at han elsker sine børn betingelsesløst - så længe kærligheden til dem udfolder sig på hans præmisser. Han skal bekræftes af børnenes kærlighed til ham. Og sin egen kærlighed til børnene. Tilknytningen mellem forælder og barn optræder her som symbiotisk til farens fordel.

Det ikke er far, der putter børnene. Det er børnene, der putter far. Det er en indforstået joke i familien. For publikum er det udtryk for omsorgsvigt.

Svend er selv blevet svigtet af sine forældre, og det virker som om, at han har knyttet sine børn tæt til sig for ikke selv at føle sig forladt. Den sociale arv i en nøddeskal.

Kærligheden mellem far og børn er udtalt og indgår som sådan i den fælles familiehistorie. Men den har ikke haft nok substans. Børnene har rutsjet mellem vrede og afmagt på den ene side og loyalitet og skyldfølelse på den anden. De har været umådeligt ensomme.

Filmform og erkendelsesproces

Den første episode i filmen med Christinas appel om ren besked, foregår reelt noget senere i filmens samlede forløb.

Det betyder, at det først er senere, at vi som publikum ser, at Christina denne aften også er fuld ligesom sin far, og at hun selv opfordrede til fuldskaben. Det kommer som et chok og

viser, hvor heftigt den sociale arv er implementeret.

Fremrykning af klippet til starten giver dog en noget misvisende opfattelse af, at børnene ved, at den var rivende gal i hjemmet, dengang de blev tvangsfjernet. Uden dog helt at vide hvordan.

Men både børn og forældre har faktisk fortrængt det i langt højere grad, end jeg først antog. Faderens konstante fuldskab og hyppige tæsk, det, at Michelle, storesøsteren, åbenbart har fungeret som en mor for sine søskende, har alt sammen fortonet sig i et kollektivt hukommelsestab. Ingen i familien ved tilsyneladende, hvorfor børnene blev fjernet. Alle mener, at kommunen gjorde en fejl. Det hele er "systemets" skyld.

Filmen er som dokumentarfilm optaget kontinuerligt, men er klipper sammen, så man som publikum springer mellem begivenhederne. Det er måske et uheldigt valg i forhold til publikums mulighed for at orientere sig i forløbet, og hvorledes familiemedlemmerne erkender deres familiehistorie på ny.

Hvis jeg ikke på forhånd havde fået udleveret et overblik over filmens tidslinie, ville jeg have været (endnu) mere forvirret. Undervejs blev jeg nysgerrig på børnenes alder ved de pågældende episoder: Hvor gammel var hun egentlig dér? Man vidste det ikke.

Blodets Bånd minder lidt om Testamentet

Pernille Berval Jørgensen havde kontakten til Svend, som var en gammel kollega til hendes far. Hun startede projektet ved først og lave et portræt af ham som den skægge "onkel". Godt nok lidt alkoholisk, men fuld af spillopper og sjov. Siden kom instruktøren Christian Sønderby Jepsen til. Han har tidligere lavet den meget omtalte og roste dokumentarfilm, Testamentet.

Når man nu har set dokumentarfilmen Testamentet, kan jeg ikke lade være med at sammenligne. Dels fordi filmene har den samme tematik – børn fra en dysfunktionel familie kæmper bravt for at blive fri af forældrenes klamphuggeri. Dels fordi form og struktur minder om hinanden. Man følger afklaring og opklaring af noget og effekten af denne proces på familien. I Testamentet er det morfarens testamente, der sætter en ydre dagsorden. Her er det aktindsigten.

Umiddelbart fremstår Testamentet som en meget klarere fortalt og mere optimistisk udgave af Blodets Bånd. Nok også fordi børnene i førstnævnte er ældre (cirka 30 og 35 år). Trods deres misbrug er de mere reflekteret og modnet.

Blodets Bånd, derimod, formidler familiens rod nærmest en til en. Måske er det instruktørernes bevidste valg, måske blev det bare filmens naturlige udvikling fra de Pernille Berval Jørgensen ad hoc optagelser i udgangspunktet. Som publikum følger man familien og er udleveret til dens kaos og medlemmernes følelsesmæssige udsving. Man savner noget overblik. Præcis det, som børnene mangler og især Christina søger.

Måske er det den rette prioritering, at Blodets Bånd formidler dette klaustrofobiske kaos. Virkelig som følelse. (Bare man har Testamentet at læne sig op ad!) Man sidder som i et skruestik med en knytnæve i maven og kunne forfærdelig godt tænke sig, at perspektivet løftede sig.

Blodets Bånd vil helt sikkert antænde en debat om, hvorvidt kommunerne, "systemet", gør

det godt nok, hvilket filmens team også forventer. Med risiko for at have kompromitteret den rå formidling af familiens opvågnen, kunne man måske allerede undervejs i filmen have forsøgt at indhente respons om tvangsfjernelsen fra kommunen.

F.eks. have undersøgt, om ”systemet” havde gjort noget for at forklare forældrene eller børnene hen ad vejen, hvorfor børnene blev tvangsfjernet. Eller havde forsøgt at lette overgangen til anbringelsen eller hjemkomsten. I så fald havde familiens kollektive fortrængning måske været mindre massiv.

Den sociale arv som skæbne tynger gevaldigt. Det vil den fortsat gøre på denne familie, synes filmens konklusion at være. De hårdt prøvede familiemedlemmer bliver dog klogere på, hvordan familielivet har været.

Der er bare ingen karthasis eller udfrielse som i Testamentet.

Blodets Bånd. Instruktører: Pernille Bervald Jørgensen og Christian Sønderby Jepsen, 2013. Danmarkspremiere 5.6.2013.

Redaktion: Modkultur

Emneord: Film | Danmark | familie | socialpolitik | alkohol | vold |

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **50 37 84 96**